سەرۆك کۆمار: عێراق فاکتەرێکی ناوچەیی کاریگەرە بۆ پشتگیریکردنی ئیرادەی دیالۆگ و بەهاکانی لێکتگەیشتن لێنەوان وەاتاندا

سەرۆك کۆمار د.لەتیف جەمال رەشید ئەمڕۆ شەممە 24-2-2024 ئامادەی شەشمین کۆنفرانسی دیالۆگی بەغداد بوو، کە پەیمانگای عێراق بۆ دیالۆگ لەژێر دروشمی (پێوەندی هەرێمی-میحوەری عێراق) ڕێکیخستوە.

سەرۆك کۆمار لە کۆنفرانسەکەدا وتەیەکی پشکشکرد و دوپاتیکردەوە، چالاکی ناوەندەکانی توێژینەوە و دامەزراوە مەدەنییەکانی پێوەست بە دیالۆگ و لێکتگەیشتن، چالاکیی گرنگن، کە کاری حکومەتەکان بەرەوپێش دەبات بە پەرەپێدانی بەهاکانی پێکەوەژیان، هەروەها پشتیوانی دەکات لە پشکشکردنی بیرۆکە و تەوانینەکان بۆ بیاربەدەستان، ئەمەش یارمەتیدەرە بۆ دروستکردنی بیارەکان.

هەروەها ئاماژەی بۆکرد، ئەو سیاستەی عێراق، کە لە دوای ڕوخانی دیکتاتێریەت و لەلایەن حکومەتە جیاجیاکانەوە پەیەوەدکرات و پەرەپێدراوە، لەسەر بنەمایەکی بنەڕەتی داڕژراوە و بریتیە لەوەی عێراق هەمیشە لایەنێکی چالاکە بۆ لێکتگەیشتن و پێکەوەژیانی ناوچەیی.

سەرۆك کۆمار ڕاشیگەیاند؛ عێراق کاری کردوە بۆئەوەی نەبێتە خاڵی هەڕشکردنەسەر هیچ لایەنێکی ناوچەیی، بەڵکو فاکتەرێکی ناوچەیی کاریگەرە لەپێناو هاریکاری بونیادنەر و پشتگیریکردنی ئیرادەی دیالۆگ و بەهاکانی لێکتگەیشتن لێنەوان وەاتە جیاوازەکاندا.

ئەمش دەقی وتەکەی بەڕێز سەرۆك کۆمار:

بەناوی خودای گەورە و میهرەبان

خوشکان و برایانی ئامادەبووی بەڕێز
سەاوی خودای گەورەتان لێبێت

سەاوتان لێبێت و دەستخۆشی لە هەوڵەکانتان دەکەم بۆ سازکردنی ئەم کۆنفرانسە، کە پەیوەندی بە پتەوکردنی بەهاکانی دیالۆگ و کارکردنی هاوبەشیەوە هەیە لەپێناو دروستکردن و پەرەپێدانی ژینگەیەکی ناوچەیی و جیهانی پاڵپشت بە گفتوگۆ و لێکتێگەیشتنی باش لەنێوان وەاتان.
رێنگە گرنگترین و باشترین لێکتێگەیشتن، ئەو لێکتێگەیشتنە بێت کە لەسەر بنەمای باوەڕکی راستەقینە بە دیالۆگ و فرەچەشنی و جیاوازی بونیادنراوە، پاشان لێکتێگەیشتنەکە بەهێزتر دەبێت هەر کاتێك لەسەر بنەماکانی بەرژەوەندیی هاوبەش بێت و پاڵپشت بێت بە ڕێزگرتن لە سەربەخۆیی و سەروەریی وەاتان و کۆمەڵگەکان.
چالاکی ناوەندەکانی توێژینەوە و دامەزراوە مەدەنییەکانی پەیوەست بە دیالۆگ و لێکتێگەیشتن، چالاکیی گرنگە، کە کاری حکومەتەکان بەرەوپێش دەبات بۆ پەرەپێدانی بەهاکانی پێکەوەژیان، هەروەها پشتیوانی دەکات لە پێشکەشکردنی بیرێکە و تێوانینەکان بۆ بیاربەدەستان، ئەمش یارمەتیدەرە بۆ دروستکردنی بیارەکان و هەنانئارای کێشکی گونجاو بۆ لێکتێگەیشتنی باش و پێکەوەژیان.

لای هەموان ئاشکرایە، ئەو سیاسەتی عێراق، کە لە دوای روخانی دیکتاتۆریەت و لەلایەن حکومەتە جیاجیاکانەوە پەیڕەودکرێت و پەرەپێدراوە، لەسەر بنەمایکی بنەڕەتی داڕژراوە و بریتیە لەوەی عێراق هەمیشە لایەنکی چالاکە بۆ لێکتێگەیشتن و پێکەوەژیانی ناوچەیی و یارمەتیدەرە بۆ دروستکردنی ژینگەیەکی پاڵپشت بۆ دیالۆگ و ڕێزگرتن لە فرەچەشنی و جیاوازییەکان. هەربۆیە عێراق کاری کردوە بۆئەوەی نەبێتە خاڵی هەرشکردنەسەر هیچ لایەنکی ناوچەیی، بەڵکو فاکتەرکی ناوچەیی کاریگەرە لەپێناو هاریکاری بونیادنەر و پشتگیریکردنی ئیرادەی دیالۆگ و بەهاکانی لێکتێگەیشتن لەنێوان وەاتە جیاوازەکاندا.
بە پشت بەستن بەو بنەما گشتیانەی حکومەتەکانی عێراق پێیەویانکردووە، دەتوانین هەوە و ڕەی عێراق لە دروستکردنی کێشکی گونجاو و پاڵپشت بە گفتوگۆ لەنێوان هەردوو وەاتی دراوسێ، شانشینی عەرەبی سعودیە و کۆماری ئیسلامی ئێران پشتڕاستبکەینەوە. لەڕاستیشدا هەوڵەکانمان بۆ ئەنجام دەبون ئاگەر ئیرادە و هاریکاری بونیادنەرانەی حکومەتەکانی هەردوو وەاتی دراوسێ نەبوایە.

پەدچەت ئەمە ناوچەکەمان پەویستییەکی زەری بە بەهەزکردنی پرەنسیپەکانی دیالەگی بونیادنەر و بەرهەمدار هەبەت.

بەرژەوەندیی گەلان و وەاتان لە پەرەپەدانی رەساکانی لەکتەگەیشتن و چەسپاندنی پرەنسیپەکانی دیالەگ و روانینەکی بەرپرسیارانەیە بەرەو داهاتوو.

بەرژەوەندیی ناوچەکەمان لەوەدایە، کە هەموومان هاریکاریی یەکتربکەین لەپەناو هەنانەئارای ژینگەیەکی گەشەسەندو و هاریکار و یەکگرتوو.

لە دەیەکانی رابردودا، کات زەر بەفیەدراو لەو ماوەیەدا سامان و دەرفەتی زەر بەهەدەر دران، کە دەکرا ناوچەکە بەرەو پەشوەببەن و هاوبەشی بەهەزتر بکەن و هاریکاری بچەسپەنن.

کەشوهەوای جەنگ و توندوتیژی و تیرەر لەم دەیان ساەەدا، هەکارەکی سەرەکی بوو بە بەفیەەدانی ئەو سەرچاوە مرەیی و ئابورییانە و پەموایە هەموومان لە ناوچەکەدا درکمان پەکردووە یاخود پەویستە درک بەوە بکەین، کە ئاشتی و لەکتەگەیشتنی نەوان وەاتان تاکە رەگایە بە دروستکردنی ناوچەیەکی ئارام و سەقامگیر و پەشکەوتوو.

لەم چوارچەوەیەدا دوپاتیدەکەینەوە، کە سەقامگیری لەم ناوچەیەدا بەبە کەتاییهەنانی تەواوەتی بە نەهامەتی گەلی فەلەستینی و بەدەستهەنانەوەی مافی رەوای دەوەت و خاکی نیشتمانی، بەدی نایەت.

ئەستا کەمەگەی نەودەوەتی زیاتر لە جاران درک بەمە دەکات، چونکە بەدواداچوون بە نەهامەتیی فەلەستینییەکان و ئەو تاوانانە دەکات، کە بەرامبەریان ئەنجامدەدرەن. بەرپرسیارەتیی کەمەگەی نەودەوەتییە، کە بە ئیرادەیەکی راستەقینە و کاریگەرەوە کاربکات بە کەتاییهەنان بەو نەهامەتیانە و راگرتنی ئەو تاوانە قەزەونانەی، لە دژی گەلی فەلەستین ئەنجامدەدرەن.

خوشکان و برایان بەهیوای سەرکەوتن بە کەنفرانسەکەتان و بە ئەو هەوە دەسزانەی دەدرەن بە بەدیهەنانی دیالەگەکی ناوچەیی دەسز و بەرهەمدار.

دوبارە ساوی خودای گەورەتان لەبەت.